

Alles wat je weet over een ijsbeer

**Feitelijke teksten schrijven binnen zaakvakken/thema's
in het basisonderwijs**

Landelijke werkconferentie 'Werken aan vaktaal'
Amersfoort, 30 november 2016
Suzanne van Norden

Programma

- Welkom
- Schrijven en denken op de basisschool: het academisch register
- Praktisch intermezzo: kennis over ijsberen
- Reflectie: koppeling tussen lezen en schrijven
- Didactische principes van geïntegreerd schrijfonderwijs
- Vragenronde

Schrijven en denken op de basisschool: het academisch register

Academisch taalgebruik:

- Abstract
 - Vakspecifiek
 - Schrijftaalachtig
 - Minder persoonlijk
 - Gestructureerd
 - Bondig
 - Nominalisaties (werkwoorden in zelfstandige vorm)
 - Gezaghebbend
-
- wordt in de loop van de basisschool steeds belangrijker
 - is het voertuig van vakkennis

Oefening in bewustwording van het academische register

Klimaatverandering veroorzaakt het dramatische smelten van het zee-ijs in het Noordpoolgebied.

Zet deze zin samen met je buur om in een zin met dezelfde betekenis en begrijpelijk voor een kind van ongeveer 9 jaar

Kenmerken van academische taal:

- 'Veroorzaakt' in plaats van 'omdat'
- 'Klimaatverandering' in plaats van 'het klimaat verandert'
- 'Zee-ijs' en 'klimaat': vaktaal
- 'het Noordpoolgebied' in plaats van 'de Noordpool'.

Een Janus-curriculum

(Pauline Gibbons, 2009)

dagelijkse taal
spreektaal
vertellend schrijven
algemene taal

schooltaal
schrijftaal
informerend en evaluerend schrijven
vakgebonden taal

Schrijven en denken

- Schrijven is versterkte bewustwording / verwoording van het denken
- Wetenschappelijk denken is systematisch denken, wetenschappelijk schrijven is ook systematisch denken
- Schrijven is een onmisbaar hulpmiddel bij de verwerving van academische geletterdheid
- De combinatie van schrijfdoelen, taalkennisdoelen en vakkennisdoelen in leseenheden over een zaakvakonderwerp werkt als een vliegwiel: praat, denk en schrijf als een wetenschapper

Schrijven en denken

Goede/effectieve schrijvers

- begrijpen het doel van hun tekst
- begrijpen wat ze met taal moeten doen zodat het past bij publiek en doel
- begrijpen hoe ze hun tekst als geheel moeten organiseren en structureren en hoe dat verschilt per type tekst
- zijn zich bewust van de verschillen tussen spreek- en schrijftaal en begrijpen dat schrijven niet hetzelfde is als opgeschreven spreektaal

Vertellende dierentekst groep 4

onder het bed

ik lag in bed

op eens spron bela van het bed

toen kroop bela onder het bed

onder het bed stonden allemaal

sputtjes bela stooten tegen

die sputtjes daar sgrok ik van

ik bleef gewoon ligen en op eens

Stopt het geluit

de ijsbeer

de ijsbeer hebben scherpe tanden
en ook heelen scherpe klauwen
ze hebben een heelen dken vacht wand
dan kunen ze in de kauw de ijsbeeren
wonen op de noort pool
de baby ijsbeeren zijn zo groot als
een rat ze graaven gaten in de
sneeuw om te schuilen tegen de
kouden wint in de winter eten
de ijsbeeren vis en in de zomer
eten ze planten en normaal eten ze
zeehonden

Middenbouw: informerende tekst over pooldieren

de ijsbeer

de ijsbeer hebben scherpe
tanden en ook heelen scherpe
klauwen ze hebben een heelen
diken vacht wand dan kunen ze in
de kauw de ijsbeeren wonen op
de noortpool
de baby ijsbeeren zijn zo groot als
een rat ze graaven gaten in de
sneeuw om te schuilen tegen de
kouden wint in de winter eten de
ijsbeeren vis en in de zomer eten
ze planten en normaal eten ze
zeehonden

Tekst uit onderzoeksverslag groep 7

Voorbeeld van het
vermengen van vertellend en
informerend schrijven.

Discussie: wat verwacht je
van schrijven in groep 7?

Proefje

Voor mij was dit het leukste deel van het project, want hierbij mocht je dingen doen, en dat is altijd wel erg leuk.

Wester die was bij ons een beetje de man van het proefje. Want voor dat we wisten hoe een tornado ontstond had Wester al een leuk proefje. Het probleem aan dit proefje was allen wel dat het geen tornado was maar een draaikolk. Gelukkig vonden we dat allemaal niet heel erg, want je kan er wel mee zien hoe een tornado eruit ziet (een tornado en een draaikolk lijken veel op elkaar als het gaat om het uiterlijk.)

het was een erg leuk proefje en had zag er enorm vet uit, maar het coolste van het hele proefje was nog wel dat je het vaker dan een keer kon doen, je kon het de hele tijd doen.

helaas zat er wel een addertje onder het gras, voor het proefje hadden we een ringetje nodig met een klein gat, en dat was moeilijk te krijgen. Je kon het alleen bij een bouwmarkt vinden. Gelukkig had de vader van Mees een boormachine, en hij maakte een klein gaatje in een knoop. Zo konden we uiteindelijk toch nog het proefje doen.

Praktisch intermezzo

Vakinhoud, lezen en schrijven

Reflectie / transfer naar basisschool

- Oriëntatie op het onderwerp
 - Kern: feitelijke zinnen schrijven en ordenen van feiten
 - Gestuurd gebruik van bronnen: onderscheid tussen feiten en deelonderwerpen
 - Interactie over ordening is het belangrijkste
 - Stapsgewijs tot schrijven komen
 - Vervolg: tekstbesprekingen gericht op ordening
-
- teksten staan centraal
 - neem kinderen bij de hand als ze zich in academische teksten begeven

Meer systematiek in het schrijfonderwijs: genres voor de basisschool

Genrefamilie	Genres
Verhalende genres	Vertelling
	Verhaal
Feitelijke genres	Historie
	Verslag
	Beschrijving
	Procedure
	Verklaring
Waarderende genres	Beschouwing
	Betoog
	Respons

Gebaseerd op: Norden, S. van, (2014).
Iedereen kan leren schrijven. Bussum:
Coutinho

Kenmerkende aspecten per genre

Genrefamilie	Genres	Kenmerkend aspect
Verhalende genres	Vertelling	Ervaring
	Verhaal	Complicatie
Feitelijke genres	Historie	Tijdsperspectief
	Verslag	Chronologie
	Beschrijving	Classificatie
	Procedure	Instructie
	Verklaring	Causaliteit
Waarderende genres	Beschouwing	Perspectieven
	Betoog	Argumenten
	Respons	Reactie

Gebaseerd op: Leeuw, B. Van der en Meestringa, T. (2014) Genres in schoolvakken. Bussum: Coutinho

Tekstgenres die in het schrijfonderwijs op de basisschool aandacht moeten krijgen:

Genrefamilie	Genres	Kenmerkend aspect	Sleutelvragen
Verhalende genres Doel: meeslepen, amuseren	Vertelling	Ervaring	Vertel eens hoe dat precies ging? Wat zag/hoorde/rook/proefde/dacht je?
	Verhaal	Complicatie	Waar en wanneer gebeurde dat? Hoe werd dat opgelost / liep dat af?
Feitelijke genres Doel: informeren	Historie	Tijdsperspectief	Waar en wanneer gebeurde dat? Wat was het belang van die gebeurtenis?
	Verslag	Chronologie	Hoe heb je dat aangepakt / ging dat? Hoe verloopt dat?
	Beschrijving	Classificatie	Waaruit bestaat ? Welke eigenschappen heeft ... ? Wat hoort bij elkaar?
	Procedure	Instructie	Wat moet je doen om....? Waar moet je op letten? Wat mag niet?
	Verklaring	Causaliteit	Hoe kwam het / komt het dat...? Waarom/waardoor?
Waarderende genres Doel: evalueren	Beschouwing	Perspectieven	Wat zijn argumenten voor / tegen...?
	Betoog	Argumenten	Hoezo vind jij dat ...?
	Respons	Reactie	Wat deed het met jou?

Kenmerken van het genre 'feitelijke beschrijving'

- Het **doel** van het genre *beschrijving* is: informatie op een overzichtelijke manier presenteren
- Het genre *beschrijving* kent meestal een **structuur** van: identificatie van het onderwerp (inleiding) > deelonderwerpen in paragrafen > (soms) een samenvattende afsluiting
- Het genre *beschrijving* heeft een objectieve **toon**: geen gebruik van de ik-vorm en meestal ook geen direct aanspreken van de lezer
- In *beschrijvingen* over zaakvakonderwerpen worden **specifieke taalmiddelen** gebruikt, zoals vaktaal en verzelfstandigde werkwoorden (voortplanting, uitsterfing, voeding)

Doel, structuur, toon en specifieke taalmiddelen zoals vaktaalbegrippen

bepalen hoe een tekst er uit komt te zien

- Hierop leggen we de focus bij de begeleiding van het schrijven, op een manier die bij de leeftijdsgroep past
- Focus kan hier zijn: ordening in deelonderwerpen

DE IJSBEER

De ijsbeer (*Ursus Maritimus*) is de grootste beer ter wereld. Ijsberen leven op de bevroren vlakten van de Noordelijke IJzee. Zij zijn voor hun voortbestaan bijna helemaal afhankelijk van het zee-ijs.

Ijsberen leven in negentien min of meer geïsoleerde groepen in het Noordpoolgebied. Ze komen voor in het Arctische deel van Canada, Groenland, het vaste land van Noorwegen, Rusland, Alaska, Spitsbergen, het eiland Jan Mayen en op het ijs rond de Noordpool.

Klimaatverandering veroorzaakt het dramatische smelten van het zee-ijs in het Noordpoolgebied. De habitat én het voortbestaan van de ijsberen komt daarmee in gevaar. Beren vinden in sommige gebieden moeilijk voldoende voedsel, waardoor ze steeds zwakker worden. Hun slechtere conditie heeft weer impact op hun overlevingskansen en op hun voortplanting.

In 2007 concludeerde een Amerikaans geologisch onderzoeksteam dat tweederde van het aantal ijsberen op aarde in 2050 verdwenen is als we zo doorgaan met de uitstoot van CO₂. Alleen als we de CO₂-uitstoot weten terug te dringen, waardoor het poolijs minder snel smelt, is er nog hoop voor de ijsbeer.

"Klimaatverandering veroorzaakt het dramatische smelten van het zee-ijs in het Noordpoolgebied. De habitat én het voortbestaan van de ijsberen komt daarmee in gevaar."

Feiten op een rij

Status	Kwetsbaar
Geschatte aantal	20.000 - 25.000
Leeftijd	25-30 jaar
Gewicht	410-720 kg
Voeding	Carnivoor

Voorbeeldtekst over de ijsbeer

Bron:

<http://www.greenpeace.nl/actie/bescherm-de-noordpool/noordpool-inheemse-dieren/>
(gevonden via <http://www.po-lessen.nl>)

Genre:
beschrijving

Doel:
informatie ordelijk
weergeven

Structuur:
identificatie van het
verschijnsel > ordelijke
beschrijving in paragrafen

Toon:
objectief (geen ik-vorm)

Welke leesstrategieën kunnen kinderen hier toepassen?

Goedemorgen

Ijsbeertjes in Moskou

In Moskou is een drieling geboren,

Je bent vandaag ijsbeer-fan **O!**

Startpagina

Algemeen

Eten

Familie

Lichaam

Links

Games & Fun

Nieuws

Zoeken

Wist je dat...?

Ijsberen leven langs de rand van het ijs van de Noordpool.

Hoofdstukken

Algemeen

De ijsbeer is een bijzonder dier. Over namen, bezoeken en de noordpool.

Eten

Wat eet een ijsbeer allemaal? Zeerobben of mensen?

Familie

De familie van de ijsbeer. Waar komen ijsberen vandaan en hoeveel zijn er eigenlijk?

Games & Fun

Een ijsbeer is buitengewoon speels. En hij wil graag met jou spelen. Doe je mee?

Lichaam

Van top tot teen, het lichaam van de ijsbeer. De Ijsbeer is één van de grootste zoogdieren ter wereld. Zijn lichaam zit slim in elkaar, helemaal toegerust voor het leven op de Noordpool.

Links

Meer informatie over ijsberen op internet. De ijsbeer vind je overal.

Nieuws

Interessant om te lezen

De witte koning
Weet jij alles over ijsberen?

Laatste reacties

hihi (11) schreef

23.04.2012:

heey, snap iemand dit spel??? ik snap dus echt niet hoe het inelkaar zit. . . is iemand er wel eens achtergekomen? zet dan asjeblieft ff een hint neer dan snap ik hem ook

lieke (9) schreef

22.04.2012:

ik hou me werkstuk over ijsberen!!! hahaha 😄 😄

alexia (9) schreef

21.04.2012:

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo hoor

nancy (10) schreef

21.04.2012:

het is zellig voor de dieren en stom dat je zoon video op je website zet zo iets doe je toch niet man 🙄 🙄 🙄 🙄 🙄 🙄 🙄 🙄 🙄 🙄 🙄 🙄 🙄 🙄 🙄 🙄

hugues (9) schreef

20.04.2012:

leuk 😄 😄

anoniem (12) schreef

20.04.2012:

Dit is een erg goede spreekbeurt! Hier heb ik zeker wat aan!

info

Nog een voorbeeldtekst voor jongere groepen

Dit soort tekstpagina's vind je veel op internet en ook in methodeboeken

Welke kenmerken van het genre 'beschrijving' zie je hier terug?

Welke leesstrategieën kunnen kinderen hier toepassen?

Koppeling tussen lezen en schrijven

Kinderen krijgen als taak een *informerende tekst* te schrijven over een pooldier waarin ze feitelijke informatie overzichtelijk moeten weergeven.

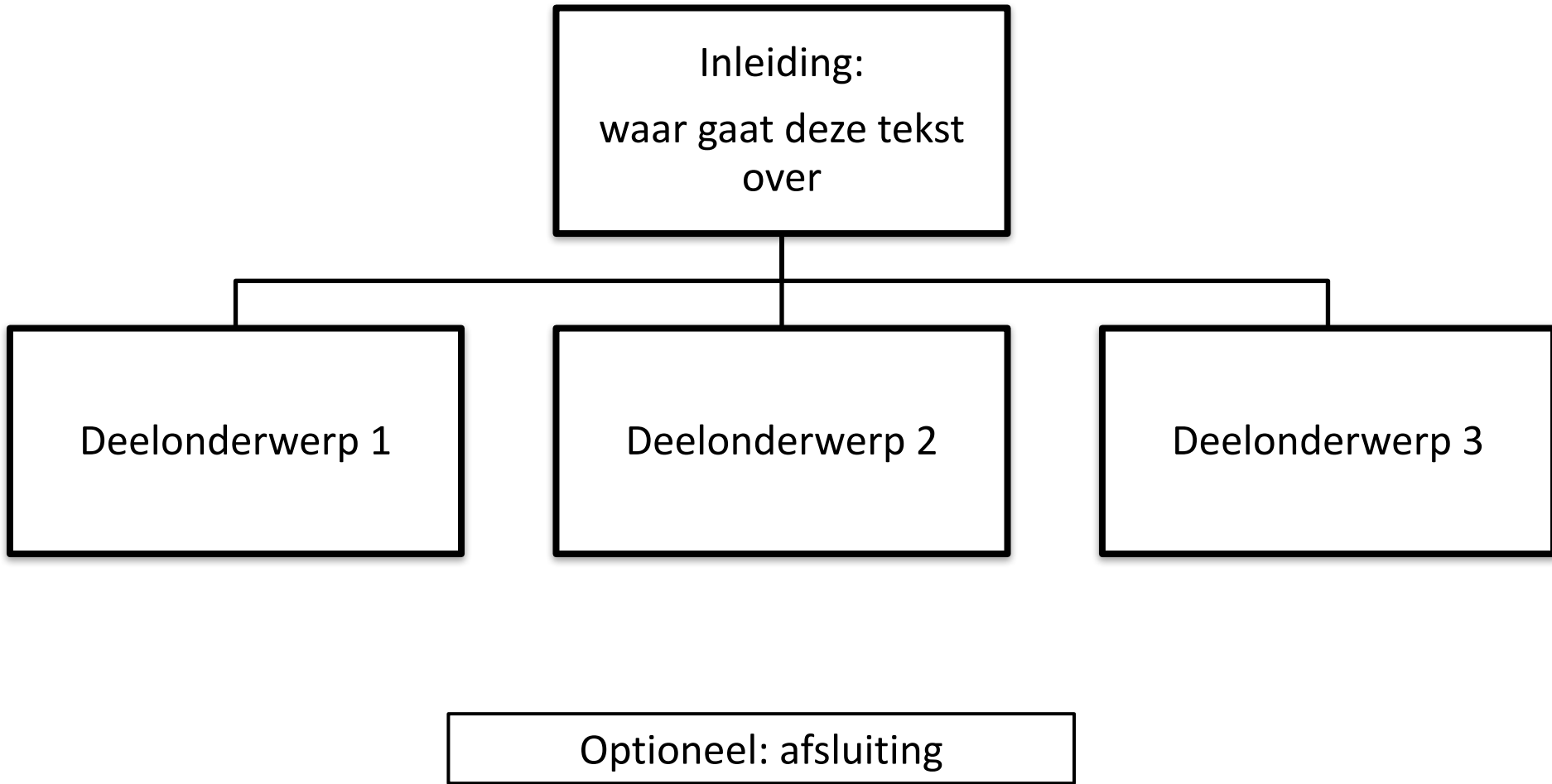
1. **Oriëntatie op het onderwerp:** gesprekken, filmpjes bekijken
2. **Voorbeeldteksten analyseren:** allerlei informatieve teksten over pooldieren bekijken, niet alleen voor de informatie maar ook als voorbeeld van het genre *beschrijving* en van hoe teksten overzichtelijk kunnen worden. De leerkracht past *modeling* toe bij het analyseren van de teksten. Leesstrategieën kunnen bij deze leesdoelen aansluiten.
3. **Interactieve instructie** (klassikaal en in groepjes): bespreking op welke manier ze hun informatie over pooldieren overzichtelijk kunnen opschrijven, eventueel met samen schrijven of gebruik van schrijfschema's die passen bij de kenmerken van het genre *beschrijving*
4. **Schrijven:** individueel of in groepjes
5. **Tekstbespreking:** eerste versies van de pooldierteksten worden besproken, klassikaal en in tweetallen, en herzien/uitgebreid

Deze strategieën worden gedurende een langere periode vaak door elkaar toegepast, met steeds dezelfde kern: is de informatie zo overzichtelijk en begrijpelijk beschreven

Hulpmiddel:

Van Norden (2014) *Iedereen kan leren schrijven*. Bussum: Coutinho

Voorbeeld grafisch schema feitelijke beschrijving:
classificatie of delen van een geheel

Voorbeeld grafisch schema feitelijk verslag:
classificatie of delen van een geheel

Voorbeeld beschrijving n.a.v. Spreekbeurt in groep 7

Beugels

spreekbeurt Mikal

Hij heelt zijn spreekbeurt over beugels op dat hij zelf ook een beugel heeft sinds 3 weken zelf een beugel gekregen heeft hij is van de tandarts doorverwezen naar de orthodontist is eigenlijk gewoon een beugeltandarts een beugel wordt gemaakt van Metal draden die heel strak tegen je tanden en kiezen staat en die draden gaan ervoor zorgen dat je tanden of kiezen langzaam recht gaat staan .

De uitneembare beugels

Hij heeft een uitneembare beugel gekregen die beugel is gemaakt van metaal en plastic. De beugel tandarts ging eerst Röntgenfoto's maken dat is een speciale foto daar kan je de tanden beter zien de tandarts heeft het gemaakt van Zij gebit ze henen het gebit afgedrukt en ze heb het na gemaakt zodat ze een speciaal voor hem en beugel gemaakt die hij in en uit kan doen en hij doet hem heel soms overdag maar bijna altijd s'nacht als die gaat slapen.

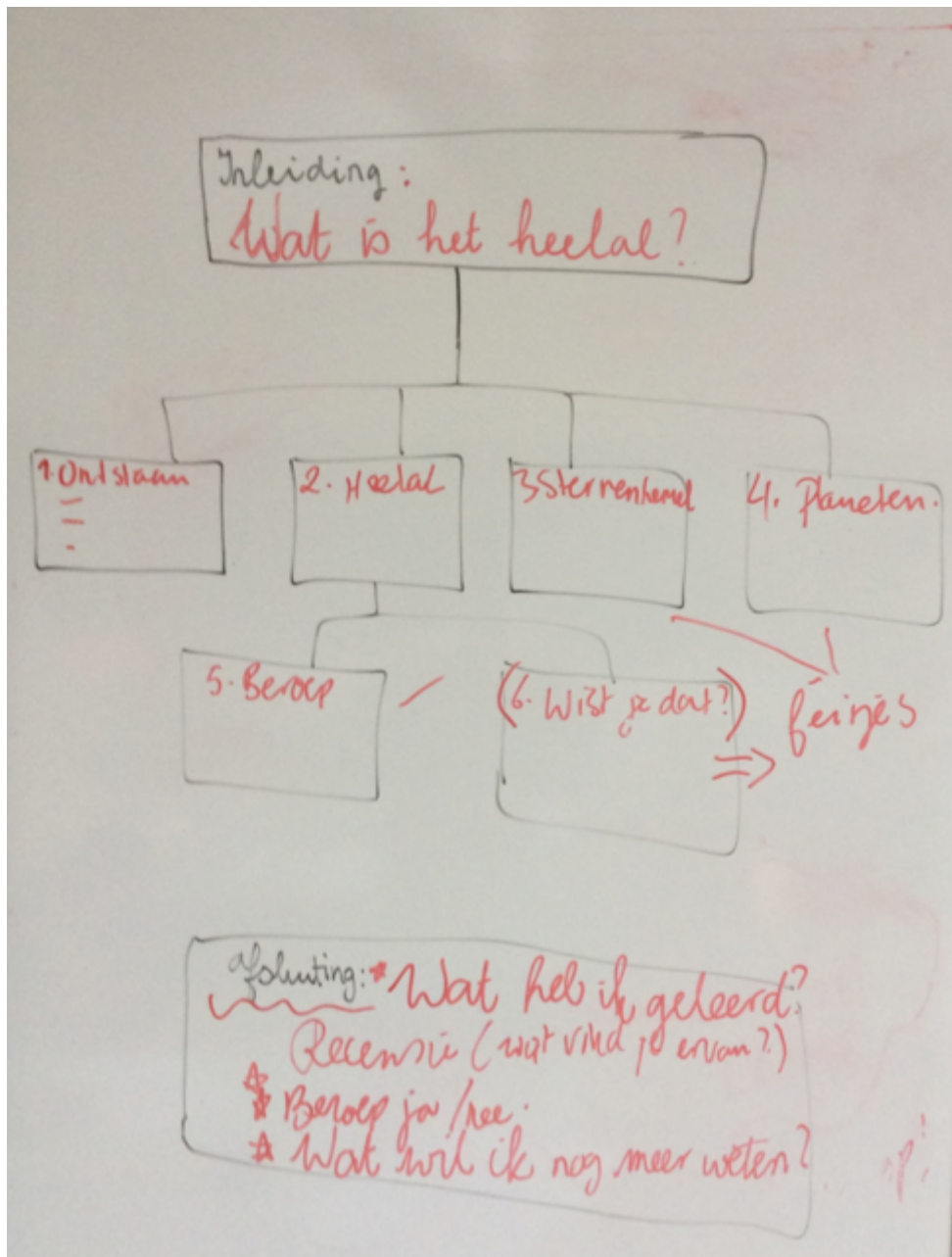
Beugels

Een vastgezeten beugel bestaat uit slotjes die op je tanden worden vast worden gezet, door de slotjes loopt een metalen draad die steeds strakker worden gezet door de beugeltandarts . De buitenboord beugels word ook headgear genoemd en rezen krijg je meestal als je. Scheve kiezen hebt of scheve boven kiezen een buitenboord beugels zit vast

aan je kiezen doormidden van metalen ringetjes, via een nek band kan de beugel aan de ringetje vastgemaakt worden . Je kunt de beugels zelf in en uit doen de band dje voor de buiten beugel is kan je in allen maal kleuren Kiesen

einden

Klassikaal werken
met een grafisch
schema:
interactie!

Hoe moeilijk is het werken met structuur van een informatieve tekst in de bovenbouw

Mijn werkstuk gaat over het heelal

inhoud:

- 1.inleiding
- 2.het ontstaan van het heelal
- 3.het heelal
- 4.sterren
- 5.planeten
- 6.beroep

Kinderen houden van weetjes

Hoofdstuk4 feiten

Je bestaat uit sterrenstof

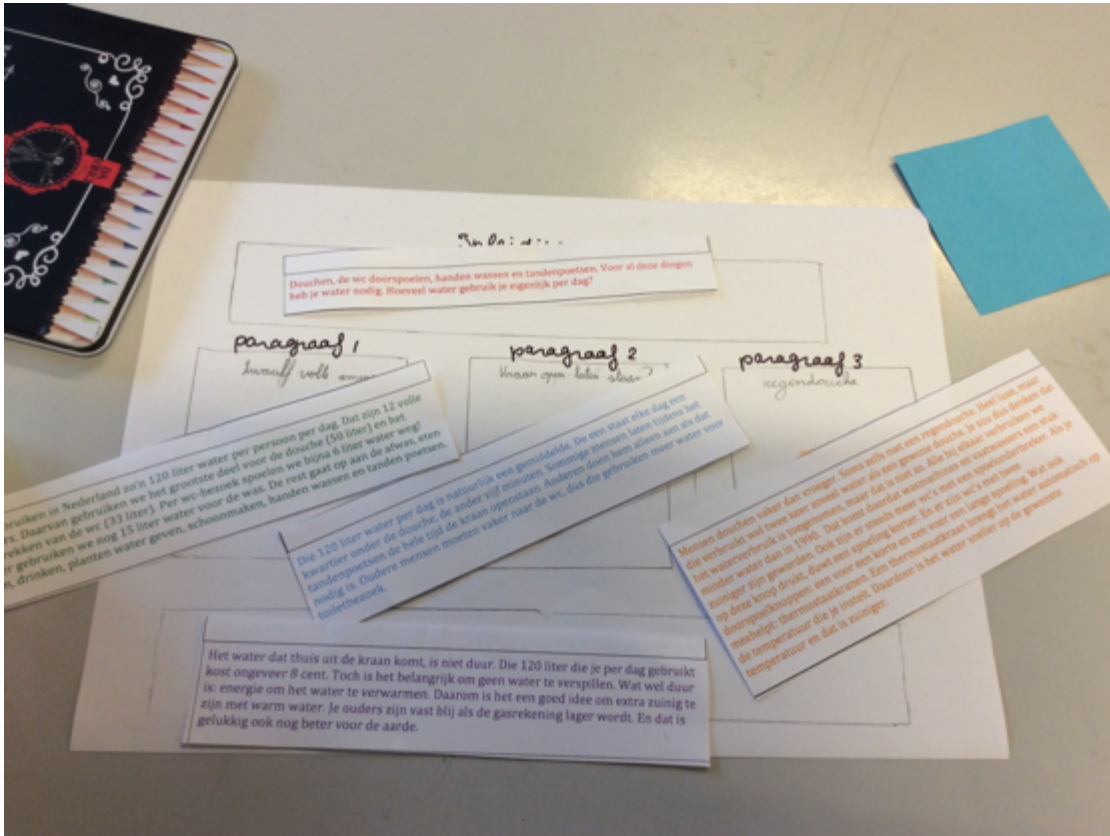
Er zijn wolken met alcohol

Er is een storm op Jupiter met windkracht 16

Het laagste temperatuur in het heelal is 273,15 graden.

feit

Instructiefase: begeleid oefenen met structuur

Belangrijke taalbegrippen:

- verschil tussen hoofdstuk en paragraaf
- verschil tussen alinea en paragraaf
- tussenkop
- onderwerpsregel
- signaalwoord van tijd

Bovenbouw: informatie clusteren

Bovenbouw: informatie in schrijfschema passen

SCHEMA BESCHRIJVING OF VERSLAG

Inleiding

Ziektes	voedsel	Straffen	navigeren
* scheurbuik * drifterie * diarree * vitamine C	* Specerijen * gorgelpap * levend voedsel * Vers groence * tuinhije * hard brood * Keuken	* hell * Kielhalen * mes in hand * Voeten vast * doodstraf * scuurman	* Kompas * roer * stuurbaard * bakboord * Kanon * knopen * jacobsbaf

zijn

olle

waarben

balder

afsluiting

Historische verslagtekst door bovenbouwgroepje

De Batavia

In de Gouden Eeuw bestond er een handelsbedrijf namelijk de V.O.C. De V.O.C maakte allemaal schepen die schepen stuurden de kooplieden naar Azië. Daar haalden ze specerijen en verkochten ze in Europa. Maar wat heb je daar voor nodig?

Materialen op de Batavia

Op een V.O.C schip zitten veel materialen. Die zijn nodig om het schip ook echt een schip te laten zijn. De schepen in de V.O.C waren best wel sterk en ze moesten ook door weer en wind en ze worden ook wel is aangevallen.

Schepen in de tijd van de V.O.C hadden kanons. Een handel schip had er zo'n 30 maar een oorlogsschip had er wel 80 die waren nodig om de vijand op afstand te houden.

Een schip van de V.O.C had zo'n 5 masten in de vorm van je hand je duim was de voorste mast daarna je wijsvinger enzovoort. De masten zijn heel belangrijk want was er geen wind was er geen vooruitgang dat kwam door de masten ze hadden in die tijd nog geen motor.

De Kiel is een van de belangrijkste onderdelen van zo'n schip. De Kiel is een grote houten balk die onder het hele schip gaat daar staan masten op en nog veel meer.

De Spiegel is een pronk stuk van een schip. Ieder V.O.C schip had er een dat is de achterkant van een schip en dat maakten ze dan zo mooi mogelijk.

Navigeren

Ze hadden op de Batavia geen klok, Ze hadden een uurwerk. Dan had je een bel en een zandloper als je de zandloper om draaide en hij klaar was dan belde je en deed je een pinnetje in het bord. Dan was er een half uur voorbij zo konden ze de tijd bij houden.

Naast het uurwerk hadden ze een kerfstok daar stuurde ze mee ze hadden in de Batavia een blijf wakker pop. Die pop wees naar je en daarom bleef je wakker.

Met de jacobsstaf kan je weten waar noord, oost, zuid en west is.

Ze hadden meer dan een kompas. Het kompas wijst naar het noorden oosten zuid en westen.

Ze hadden bronzen kanonnen zodat de kompas steel bleef staan.

Het voedsel

In de gouden eeuw heten de keuken een kombuis. Nu noemen wij het de keuken. Maar in de Gouden Eeuw noemen ze het een kombuis. De rijke mensen aten verse groenten en vers vlees van het varken en scheepsbeschuut Maar de rijke mensen dronken water, bier of wijn. dat vonden ze erg lekker.

Maar de matrozen en de soldaten aten niet zo lekker. Want dat was rijstpap en bonen en scheepsbeschuut maar als dat oud werd kwamen er beestjes in en dan moest je tegen de muur slaan en dan kwamen de beestjes er uit. Maar de armen mensen dronken water en dat was het enige

de specerijen kwamen uit India. en dat waren : foelie, kruidnagel, kaneel, peper, nootmuskaat, en dat bewaarden ze in de kruitkamer en dat verhandelde ze in Nederland maar als jullie niet weten wat handel betekent dan ga ik dat nu uitleggen. Dat ze iets anders meenemen uit een ander land en dat verkochten ze in Nederland. Zo ging het dus in De Gouden Eeuw

Maar het voedsel dat de matrozen en de soldaten aten vonden ze echt niet lekker. De kapitein en de mensen die daar aan boord kwamen vonden het heerlijk. Ze hadden zelfs dieren mee genomen en daar maakte de kok iets heerlijks van en dat vonden ze erg lekker. Dat is eigenlijk best zielig maar je moest eten maar de kok at ook gewoon mee. Zo ging het echt in De Gouden Eeuw

Straffen

Op een V.O.C schip waren heel veel straffen zoals kielhalen. Dat is een straf dat je aan de onderkant van de boot door word gehaald. En aan de onderkant van de boot zaten heel veel mosselen en van die mosselen kreeg je schaaf wonden en die wonden gingen ontsteken en als er geen goede chirurgijn was ging je dan dood.

Je had ook een straf dat je met je ene hand op je rug en de andere hand tegen de dikke mast en door de hand die tegen de mast aan zat ging een mes doorheen. De stoere mannen trokken hun hand er dan uit. De niet zo stoere mannen die bleven hangen. De chirurgijn die branden het gat dicht en bond er een oude lap om en dan moest je weer aan het werk.

Ook had je de hel dat was een plaats helemaal onder in de boot daar was het heel benauwd. Er was ook een straf dat je met je voeten en je polsen bij elkaar werd gebonden en dan moest je zo een hele dag blijven zitten. De laatste straf gaat als volgt je kreeg hele dunne lap stof over je heen en dan werd drie keer in het water gegooid soms wel een minuut dan haalden ze je uit het water en dan werd je met een zweep met acht poten geslagen.

Bij de Bataviawerf kunt u ook nog de replica van de Batavia bekijken. Hopelijk herkent u daar een paar dingen van deze tekst. En heeft u hier veel van kunnen leren en dan zien we u daar.

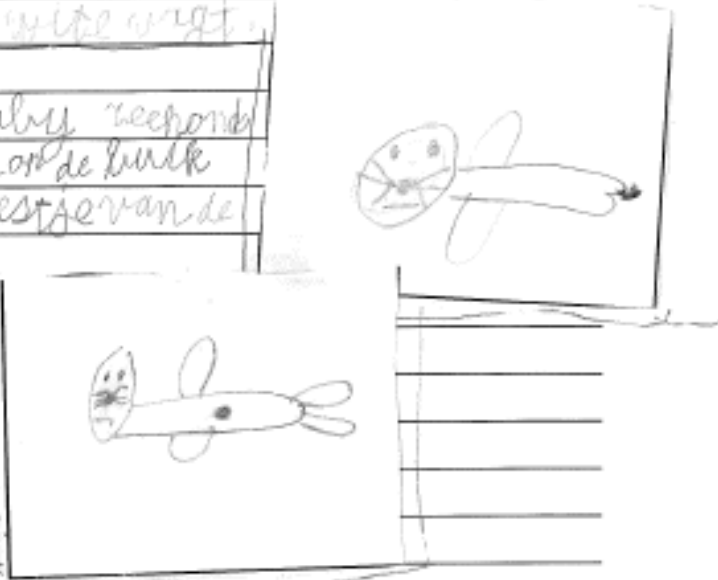
ZEHANDEN

Het vijf de zeehonden bekken ze volledig
smooren, en als ze een baby zijn
heeft ze een witte vacht.

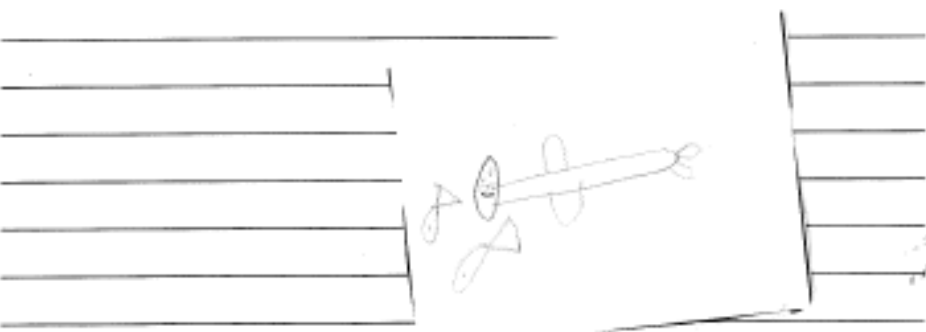
baby's en zo
als je op een baby zeehond
een rood puntje op de buik
niet dat is een restje van de
navel streng.

WAARWAARNE ZE
ZE VOORNE
ORDEVOORD
EN ZUIDPOOL

de vlie
pool

WAT EEN ZEEHONDEN
VIGLODEN EN SO REBAR
dientjes

Met jonge kinderen
(groep 1-4):
prentenboeken
bekijken,
tekenen en zinnen
schrijven,
deze verzamelen en
categoriseren

ik heb het over de huskij's 2000 proum

het lijf van de huskij

huskij's kunnen goed tegen de kou. dat komt door hun poten daar zitten een soort knopen in. hun ogen zijn bruin of blauw hij haalt een dikke wit of zwart

in neder-land is de huskij's

faat weken later

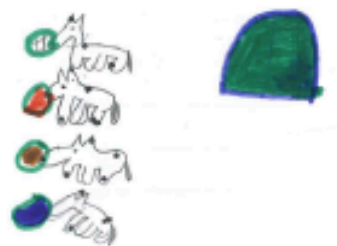

Babey's enno een vrouwelijke kan kindjes krijgen in een baarmoeder door groeit het kindje het zijn er best veel kindjes 4 aan 6 kindjes ze worden geboren blind

ze wonen samen ze en hoe ze leven op de noordpool want daar wonen eskimo's maar ze wonen ook gewoon in nederland

wat eten ze ze eten op de noordpool rederand en ook menselijke dat vinden ze ook oké en ze eten ook veldmuizen

Groep 5:
informerende
tekst over
pooldier met
paragraaf-
structuur

Groep 4: informerende tekst over pooldier met genummerde paragraafstructuur

hoopse Stern. Lee

1. Het lijf van de hoopse Stern is ongeveer 35 centimeter. Goede poten en een zwarte kop. 2. ~~Wat~~ ^{Waar} hij broedt op de Noordpool. Hij eet op de Zuidpool en soms in Nederland.
3. Waar wonen ze? Ze wonen op de Noordpool en Zuidpool. Als het zomer is en als het Winter Woed viertie 1600 kilometer naar de Noordpool. En als het daar weer Winter woed viertie weer terug.
4. eten ze eten vis

Van: Jantien

ijsbeer

1. eten
de ijsbeer eet zoogdieren, (op de noordpool) en planten.

2. lijf
ze hebben 42 tanden . en ze hebben lange kromen nagels, en ze hebben kussens onder hun voeten. dat ze het niet koud krijgen.

3. baby's enzo
de baby ijsbeer is zo zwaar als een pakje boter (600g) en ze zijn zo groot als een eekhoorn. de jongens zijn groter dan de meisjes .

4. waar en hoe leeft die
de ijsbeer leeft aan de rand van de noordpool.
de ijsbeer is ook een carnivoor. (hij eet alleen maar vlees)

5. bijzonderheden
als een baby ijsbeer is geboren heeft hij geen vacht.

Groep 5:
informerende
tekst over
pooldier met
paragraaf-
structuur

Didactische principes bij gekoppeld schrijf- en zaakvakonderwijs

- Betrokkenheid bij de inhoud
- Overzichtelijke / korte schrijftaken
- Bewustzijn van schrijfdoel/genre
- Voorbeeldteksten in hetzelfde genre analyseren
- Interactie over doel, structuur, toon en vaktaal/genrespecifieke taalmiddelen
- Tekstbesprekingen op meerdere momenten
- Doorgaande lijn in het werken aan genrekenmerken
- Janus-principe: de leerkracht kijkt in twee richtingen!

Onderzoeken, lezen en schrijven: hoeveel vliegen in een klap?

Suzanne van Norden

Albert Einstein ^{was} een oude man. Hij ^{heeft} had recht overleind wit haar. Hij is geboren in Duitsland ~~1879~~ ^{in 1879} en met 1955. Albert Einstein was een wetenschapper.

Albert Einstein bedacht allerlei ingewikkelde theorieën die belangrijke gevolgen hadden voor de wetenschap. Door zijn theorieën konden wetenschappers de atoombom maken.

Ik vind dat best knap van Albert Einstein want ~~hij~~ hij deed het vrij slecht op school maar toch ~~is~~ is hij een genie geworden.

Iedereen kan leren schrijven

Schrijfplezier en schrijfvaardigheid
in het basisonderwijs

uitgeverij
couthinho

< Verder lezen

Informatie over begeleiding in de vorm van trainingen en coaching:
Suzanne van Norden
suzanor@xs4all.nl

Interesse in toekomstig aanbod?
Geef je emailadres!